

Ivo Svetina

Marija

1.

Prvič sva se ločila, ko še ves sem bil
od tvojega telesa, vonja in radostnih senc,
spreletavajočih se nad mladim aprilom.
S seboj vzel sem le nekaj kapljic tvojega znoja,
nikdar lesketajočega se kot biseri,
četudi bila bi ustrezna prispodoba
zaklada, zakopanega v brlog mojega srca.

Nekaj spomladanskih tednov preživela sva,
kot da bila bi sla sinjine brezdanje, razpenjajoče se
tako nad Moskvo kot nad Kairom:
vsak s kozarcem v desnici, da levica,
nevesta srca, lahko je blodila po tolmunu
sladkega spomina, časa ravnokar minulega,
v katerem ljubezen vzcvetela je v vrtnico,
v srcu nežno kot tvoje spolovilo.

Bil je praznik in mati je govorila množici,
zbrani pod baldahinom rdečih zastav,
tudi v Moskvi šumečih pred oknom hotelske sobe,
v kateri si se znova vdajala razvratu,
razkuženem z vodko in šampanjcem,
da utolažila bi žalostno zver srca.

Sladkost moja, metala si bisere svinjam
in jaz sem bil med njimi ... slina zalila

je vse moje nerojene besede, da je kruljenje
bilo edini spev, ki sem ga zmogel v tisti pomladi,
ko znova sva ležala v tvoji čokoladni postelji,
oba že v postkoitalnem dremežu,
in si mi z zapeljivim šepetom opisovala,
kako si se vdajala svinjam,
da so pod njihovimi debelimi jeziki
izginjale tvoje grenke, grenke solze.

2.

Bolan sem in vranici se znova reče – *spleen*.
Kličem te sredi noči, četudi si se odselila
na vzhodno stran mesta, tja, kjer se najine gore,
bele, vsak dan bolj bele, dotikajo neba in silijo
skozenj, da bi se dotaknile sedmega, odrešenje
obljubljanega neba, za katerim nešteta ljudstva
hrepene po tistem, česar nikdar ne dosežejo, niti mrtvi.

Bolan sem in ti nočeš biti ženska,
ki bi pozdravila mojo bolezen, saj praviš,
da si roža, zala in zla, bi dejal pesnik,
ki ne pozna tvoje duše, tako nežne, tako krhke,
da lončar po njej nikdar ne bi zmogel zvrzeti vrča.
Zato zavijaš se v krzno polarne zveri, s krvjo
barvaš si obraz, sredi zime žareč kot otroško meso.
Nato popiješ molk in odreveniš kot soha boginje,

ki nekoč ime ji bilo je Živa, četudi nikdar oplojena,
podarjajoča življenje, samo v pesmi trajajoče hip
lepote in prevzetosti, zanosa in pijanosti,
saj vse, kar napisano je bilo z verzi v prazne knjige,
zasije kot onstranska glorijska, nato pa potemni,
bazalt, ki zemlja izbruhala ga je v dekliško naročje.

3.

Pozabi me, pozabi me, ponavljaš v spanju,
iz katerega odhajaš v pokrajine deževne,
med ptiče pisane, kričave, da spominjaš se
joka najinega sina, ko utonil je v mehki tvojih dojk.

Pozabi me, pozabi, saj odrekla sem se življenju,
plešoča z mečem, kot da bi bil najspretnjši ljubimec,
ki že po petih minutah znoj z njega spere vso kri
in z njo kratkotrajno sladkost ljubljenja, pogubljenja.

Pozabi me, pozabi me, šepčeš blazini,
v katero vtisnila si najnežnejšo dolino,
levo stran svojega obraza,
na katerem še so sledi mojih zob in dlani.

Saj nikdar te ne bom mogel pozabiti,
nikdar se osvoboditi tvojega telesa, sladke samice,
v kateri je moja duša dozorela za poslednje dejanje:
pozabiti nase in na veke ostati nezapisana beseda.

4.

Kamen se zdani in s tebe se odlušči senca,
razkrivajoča smrtno blede obraz deklice,
izgubljene na poti k zlatemu templju:
v jutru indijskem, podkletenem z mrtvo vodo,
čez katero drsijo romarji, oviti v kožo,
zardelo od pričakovanja in sončevega rojstva.

Ni vetra, ni glasov, ni molitve, le kraljestvo
luči, nedosežne graditeljice mavričnih palač,
ki čaka nate, da nedolžna kot plod kruhovca
stopiš na rob tekočega zrcala in potrkaš
na drobno srce bitja, zazidanega v vzhodno steno,
popisano z besedilom, nikdar prevedenim.

Moji stebri so debla dreves, pod katerimi si legla,
ko bila si utrujena sladkost in deklica, pobarvana
rumeno, z barvo asketov in posvečencev,
tiho, neslišno stopajočih v senco tvojega visoko
privzdignjenega krila, v kateri drhti mala živalca,
vsak hip vlažna in vroča, da vsakdo izmed njih
zaželi si dotakniti je z jezikom.

5.

Še kdaj ogleduješ si praske, ki krasile so tvojo kožo,
desetletja negovano od prstov spretnih vrtnarjev
in drugih rokodelcev, četudi slepih, saj v temi
so jim svetile zvezde ženskih bokov, prsi in napetih trebuhov?

Še kdaj vzklikneš zaradi bolečine sladke, ko žerjavica
poljubila je tvoji bradavici, da v ječi užitka bila si
sama in te je trpljenje okronalo za kraljico naslade?
In sem, znova deček, zrl v tvoje nago meso,
sveto žival na vseh štirih pred daritveno mizo.

Še kdaj pomisliš na zgodnji večer, obdan z valovi
in glasovi, cvetočih na južnih otokih,
ko nad slaščičarno legla sva in si bila školjka
kokosovega vonja, plazečega se po moji koži,
da od medenih obljub vzel sem v roko svoj ud
in ti ga podaril kot v krvi utaplajočega se polža?

Še kdaj spomniš se, ko zvečer pokličeš spanec
in mu daruješ nekaj solz, jutra avgustovskega,
blagega in cvetličnega, ko legla si name
in si želela biti moški, da bi končno vendar zaslišala
krike užitka in v rožnati notrini ujela prgišče
kapljic sončnega dežja?

6.

Ena izmed petih sester Portinari, Marija,
morda bilo je tvoje ime, saj vsaka druga
v Toskani mora biti zaznamovana z Devico,
da lahko rodi, ne da bi se njene nožnice
dotaknil moški ud, vijoličast in ukrivljen.

Marija si in ena izmed petih sester Portinari,
znanih najbolj po najmlajši Beatrice,
ki pojem ti pesem, brez rim, a na robu obupa,
saj odselila si se v pokrajino, nikakor ne kraljestvo,
v kateri bolezen kraljuje in se igra s svojimi devicami.

Po kolenih se bližaš mojemu žezlu, biču,
da udarim po ponižnosti in ubijem bolečino,
še preden se je prebudila, speča lenoba,
začarana s polnočnimi glasovi, ki vro
iz zadrgnjenih vratov samomorilcev.

Četudi oba veva, da ime vrtnici še ne da vonja
in da najina ljubezen umrla bo brez sonetov,
se sladkava s strupeno pozabo, v kateri najdeva se,
postarana otroka, oblita z ledeno mesečino.
Morda pa najina nikdar rojena hčerka
lahko bila bi spletična njej, ki božanski
Pevac slavil jo je, da od vsakega verza
se zjasnilo je nebo nad Toskano.

7.

(po Lermontovu)

V polnočnem brezimnem breznu
ležal sem hrom in s srcem v dlaneh,
brez rane curela kri je iz mene –
in niso bile sanje! le globina črna.

V bližini odpirala se je dolina,
svilnat pesek in zasneženi vrhovi,
nikjer sonca, saj ni bil ne dan ne noč,
da spal sem smrtni sen, kot od vina pijan.

V sanjah, šumečih listih stare knjige,
stemnil se je večer in ognji mladi
pognali so cvetove za lepe ženske,
ki s ptiči tekmovala so v plahosti.

Le ti se nisi vrtela v krogu zvezd,
razsipajočih neznanost na prag doma,
v katerega skriti se je želel vsakdo,
ki preveč zaupljivo zrl je v temno nebo.

V sanjah odpotovala sva v Dagestan,
na mejo med tu in nikjer, na kateri objela
se bova v smrtnem krču in s krvjo
potešila svojo nikdar utolaženo žejo.

8.

Po tridesetih letih odprl sem Musseta,
sredi belega, bolnega časa podarjenega,
da srce našlo bi gnezdo in v njem razigrane
mladiče, dišeče po samici in maščobi,
s katero negovana je dlaka perzijskih dirkačev.

Njena pisava je plašna, sinja, morda sramuje
se svoje preprostosti, saj z njo je poškodovala
verze, ki lovili so *ravnotežje na zlati osi*.
A kaj bi danes s spomini na njeno telo,
v temi valujoče kot trop mladih volčičev!

Vse to so bežne sanje in še bežnejše besede,
iskanje skladnosti med nikdar pozabljenim
okusom njenih sramnih ustnic in vročico
mojih zaprtih oči, saj jesti, ne ljubiti hotel sem
kiparjevo hčer, v belem marmorju pomnoženo
s sestrami, zasanjanimi in hladnimi.

Jutro majhno prikradlo se je v najino posteljo –
kot že tisočkrat – oči spregledale so – in lepota
bila je samo še slepilo, vonj izgubil je ime,
kapljica sandalovine bleščala se je v popku,
ko poljubil sem tvoje uho: mojstrovino očeta kiparja.

Štirje valovi črk tvojega imena napolnili so
kozarec, ki danes ga objemam, saj odrešila si
me spomina, nikdar odraslega, da ne slavim
časa minulega s solzami, ampak z besedami,
ki pred tridesetimi leti podarila si mi jih z Mussetom.

9.

Nocoj preštel bom hiše v Molivosu
in v vsaki razgrnil od vetrov pretepeno
jadro, ki prinesel sem ga s severa.
Klanjali se mi bodo ljudje in oljke,
ker dobrodejen bom in v meni videli
bodo svojega očeta, združujočega družine
in črede, menihe in glasove, puhteče
iz prežgane prsti, vrčev in pladnjev,
prepolnih za požrtijo, skromnih za svatbo.

Nocoj, četudi je še zima, oblekel se bom
v vrabca in odletel na Lesbos, ker tam je ostal
moj pesnik, piščal zlata, mrtvi Orfej.
Leti, leti, ptič moj nežni, saj v tvojem srcu
naselil sem se, ko vratolomno spuščaš se
skozi vseh sedem nebes in že krožiš
nad vonjivim vrtom tik pristana.

Mar lahko zanikaš, otrok moj, da tu,
na tej skali, lahko zgradil bi kaj drugega
kot mesto s sedemintridesetimi hišami,
od katerih vsaj trideset jih ima okna,
obrnjena proti Turčiji, proti jutrom,
ki zjasnijo se v melodiji molitve?

Zrcalo položeno je v pristan, stopinje
lažnih prerokov, oznanjajočih konec sveta,
da le ne bi prišel sem, kjer ostati hotel sem
še dlje od konca, dlje od tvojega poslednjega krika,
saj tvoja nožnica postala je suha in ozka,
da celo jaz ne morem vate in skozte,
v pristan, v katerem že čaka me ladja okrašena
in ljudstvo brezbrizno, četudi ga zapušča še en pesnik.